

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa G. S. spółki z o.o. spółki komandytowej
w W.

przeciwko L. spółki z o.o. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 grudnia 2016 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 1 września 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda
orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w sprawie z powództwa G. S. sp. z o.o. sp. k. przeciwko E. sp. z o.o. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego uchylił wyrok Sądu Okręgowego w T. z dnia 20 lutego 2014 r. w części oddalającej powództwo i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Pozwana na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. wniosła zażalenie na wyrok kasatoryjny, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył:

Art. 386 § 4 k.p.c., po zmianie dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 48, poz. 554) jednoznacznie zróżnicował podstawy orzeczenia kasatoryjnego, dostosowując je do przyjętej konstrukcji apelacji pełnej *cum beneficio novorum*. Następcza wykładnia celowościowa, związana z wprowadzeniem zażalenia do Sądu Najwyższego w razie uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, oraz aksjologia leżąca u podstaw tej instytucji procesowej prowadzą do wniosku, że w wypadku zasadności zarzutów apelacji podstawowym sposobem rozstrzygnięcia powinno być orzeczenie reformatoryjne, którym sąd drugiej instancji zastąpi orzeczenie sądu pierwszej instancji (art. 386 § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., poza wypadkami określonymi w § 2 i § 3, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nie rozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Alternatywa rozłączna wskazuje na samodzielny charakter i wyraźne przeciwstawienie obu podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego przez sąd odwoławczy. Mając na względzie wyjątkowy charakter norm zawartych w art. 386 § 4 k.p.c., statuującego odstępstwa od zasady apelacji pełnej, jak i w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., będącego odstępstwem od zasady

dwuinstancyjności, judykatura opowiada się za zawężeniem kognicji Sądu Najwyższego do oceny prawidłowości podstawy kasatoryjnej wskazanej wprost przez Sąd drugiej instancji (z koncesją dotyczącą nieważności postępowania). Za stanowiskiem, że kontroli podlega jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd drugiej instancji określonej sytuacji procesowej jako podstawy kasatoryjnej, opowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, nie publ., postanowieniu z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ.

Ocena Sądu Najwyższego w przedmiotowej sprawie - wobec powołania przez Sąd drugiej instancji, jako podstawy rozstrzygnięcia, drugiej ze wskazanych przesłanek - ogranicza się zatem do oceny prawidłowości wykładni powyższego pojęcia w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. i zastosowania wskazanego przepisu. Interpretując tę część hipotezy normy procesowej należy mieć na względzie również wskazaną wyżej alternatywę rozłączną, której następstwem jest przeciwstawienie podstaw kasatoryjnych. Stanowisko judykatury w tym zakresie jest zgodne. Przyjmuje się że rozumieć przez to należy sytuację, w której nie doszło do przeprowadzenia żadnych dowodów dotyczących relewantnych dla rozstrzygnięcia okoliczności. Usunięcie wad lub uzupełnienie postępowania dowodowego, nawet w znacznym zakresie, bez względu na ich znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia, powinno nastąpić w postępowaniu drugoinstancyjnym a nie ponowionym pierwszoinstancyjnym, z ograniczeniami wynikającymi z art. 381 k.p.c. lub przepisów szczególnych (prekluzja procesowa) - por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 listopada 2013 r., II CZ 28/13, z dnia 28 listopada 2014 r., I CZ 82/14, z dnia 3 marca 2016 r., II CZ 110/15. Przypomnieć wypada, że i w tym postępowaniu obowiązuje zasada, że przedmiotem dowodu są jedynie fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, determinowanego treścią powództwa lub wniosku (art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

W przedstawionej sprawie Sąd Apelacyjny dysponując, w sprawie poddawanej już kontroli instancyjnej i kasacyjnej, bardzo obszernym materiałem dowodowym uznał, że wobec niezbędności oceny jednej z czynności prawnych, tj. jednostronnej czynności pozwanej w postaci odstąpienia od umowy

w aspekcie zgodności z zasadami współżycia społecznego, a następnie rozważenia podstaw ewentualnego zastosowania art. 58 § 2 k.c., zachodzi konieczność przeprowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego w całości. Powołując i tak motywując powołaną podstawę kasatoryjną w oczywisty sposób dopuścił się naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. poprzez błędną kwalifikację sytuacji procesowej jako przyczyny uzasadniającej uchylenie orzeczenia. Uzupełnienia, i to w ograniczonym przedmiotowo zakresie, postępowania dowodowego powinien dokonać sąd drugiej instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie i uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

jw

kc